

INSTRUKCJA O PRZYGOTOWANIU MŁODZIEŻY DO SAKRAMENTU BIERZMOWANIA

I. WPROWADZENIE DO PROGRAMU. INFORMACJE OGÓLNE.

1) ZAŁOŻENIA WSTĘPNE.

- a. Podstawą do opracowania niniejszej *Instrukcji o przygotowaniu młodzieży do sakramentu Bierzmowania* są *Wskazania Konferencji Episkopatu Polski dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu Bierzmowania*¹.
- b. Miejscem udzielania sakramentu Bierzmowania jest parafia zamieszkania kandydata.
- c. Okres przygotowania młodzieży do sakramentu Bierzmowania w Diecezji Toruńskiej obejmuje co najmniej jeden rok.
- d. W przygotowaniu do Bierzmowania uczestniczą absolwenci szkół podstawowych.
- e. Kandydatami do udzielenia sakramentu Bierzmowania mogą być osoby, które posiadają potwierdzenie uczestnictwa w katechezie w szkole podstawowej i uczestniczą w niej w szkole ponadpodstawowej, bądź po ukończeniu katechizacji szkolnej na powyższych etapach, posiadają poświadczenie uczestnictwa w niej. Nauka religii w szkole nie zastępuje parafialnego przygotowania do sakramentu Bierzmowania, ale mu integralnie towarzyszy. W sytuacjach nieuregulowanych decyzję podejmuje proboszcz parafii.

2) CELE PRZYGOTOWANIA DO BIERZMOWANIA.

- a. Ewangelizacja kandydata wprowadzająca go w żywe doświadczenie osobowej relacji z Jezusem Chrystusem.
- b. Osiągnięcie świadomej decyzji wiary i otwarcie się na działanie Ducha Świętego.
- c. Pomoc kandydatowi w odkryciu swojej podmiotowej misji we wspólnocie Kościoła.
- d. Podjęcie decyzji o wzięciu odpowiedzialności za dalszy, osobisty rozwój duchowy.
- e. Towarzyszenie w duchowym wzroście kandydata.
- f. Przygotowanie przestrzeni, w której bierzmowany odnajdzie swoje miejsce we wspólnocie parafialnej i podejmie dalszy etap formacji duchowej po udzieleniu sakramentu Bierzmowania oraz zaangażuje się w życie wspólnoty parafialnej.

3) FORMUŁA PRZYGOTOWAŃ DO BIERZMOWANIA.

- a. Program formacji kandydatów realizowany jest w ramach:
  - Liturgii i nabożeństw dla kandydatów.
  - Spotkań formacyjnych w małych grupach prowadzonych przez kapłana i/lub animatorów świeckich.
  - Uczestnictwa w obchodach Niedzieli Palmowej – Światowego Dnia Młodzieży – diecezjalnym spotkaniu młodzieży z Biskupem Toruńskim.
  - Rekolekcji kerygmatycznych i/lub Ewangelizacyjnych dni skupienia.
  - Regularnego życia sakramentalnego kandydata (comiesięczny sakrament Pokuty i regularne uczestnictwo we Mszy św. niedzielnej i świątecznej).
  - Pielgrzymek.
  - Zaangażowania w posługę charytatywną i duszpasterską w parafii.
- b. Animatorzy świeccy mogą wspierać duszpasterza w formacji kandydatów do Bierzmowania, szczególnie w prowadzeniu małych grup formacyjnych. Wskazany jest wybór animatorów

---

¹ *Wskazania Konferencji Episkopatu Polski dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu Bierzmowania* będą cytowane w niniejszym Programie. W wypadku odniesień do tekstu *Wskazań* będzie używać się przypisu: *Wskazania Episkopatu*, numer paragrafu.

spośród: katechetów, członków wspólnot, stowarzyszeń i ruchów kościelnych działających na terenie parafii, stałych diakonów, ustanowionych akolitów i lektorów oraz innych osób zaangażowanych w życie parafialne. W organizowanie przygotowania do Bierzmowania można również zaangażować młodzież, która sama wcześniej przyjęła ten sakrament. Ważne jest, by proboszcz parafii dbał również o indywidualną formację animatorów. Do zadań animatorów należy:

- Koordynowanie małych grup formacyjnych: budowanie więzi w grupie, prowadzenie spotkań, aktywizacja członków grupy formacyjnej.
  - Uczestnictwo z grupą w spotkaniach formacyjnych i nabożeństwach, pielgrzymkach i rekolekcjach kerygmatycznych i/lub ewangelizacyjnych dniach skupienia i in.
  - Przygotowanie z członkami grupy ich udziału w celebracji liturgii Bierzmowania.
- c. W przygotowaniu nabożeństw, spotkań modlitewnych i rekolekcji kerygmatycznych i/lub ewangelizacyjnego dnia skupienia, zaleca się skorzystanie z pomocy wspólnot, ruchów i stowarzyszeń.

4) INDEKS KANDYDATA DO BIERZMOWANIA I EGZAMIN PRZED BIERZMOWANIEM.

- a. Kandydat do Bierzmowania może na początku okresu przygotowania otrzymać indeks. W indeksie zaznacza się aktywność religijną kandydata do Bierzmowania. Za podstawową w tym zakresie uznaje się comiesięczną spowiedź kandydata oraz uczestnictwo w niedzielnej i świątecznej Mszy św.
- b. Przygotowanie do przyjęcia Bierzmowania może być zakończone egzaminem, który powinien mieć raczej charakter rozmowy z kandydatem, dopuszczającej do przyjęcia sakramentu, weryfikującej i umacniającej kandydata na drodze wiary.
- c. Kandydat do Bierzmowania przed rozpoczęciem okresu przygotowania do przyjęcia sakramentu składa swoją pisemną deklarację o pragnieniu rozpoczęcia okresu przygotowań do sakramentu Bierzmowania u proboszcza parafii zamieszkania. Deklarację podpisują również rodzice lub prawni opiekunowie kandydata.
- d. Na ok. miesiąc przed przystąpieniem do sakramentu Bierzmowania kandydat składa pisemną prośbę do Biskupa Toruńskiego, podpisaną osobiście, o udzielenie sakramentu Bierzmowania. Składanie próśb może się odbyć uroczyście podczas liturgii/nabożeństwa.
- e. Deklaracje oraz pisemne prośby skierowane do Biskupa Toruńskiego zachowuje się w parafii.

5) INSTRUKCJA O PRZYGOTOWANIU DO SAKRAMENTU BIERZMOWANIA A INSTRUKCJA O PRZYGOTOWANIU DO SAKRAMENTU BIERZMOWANIA PIERWSZEGO SYNODU DIECEZJI TORUŃSKIEJ.

- a. W kwestiach niesprecyzowanych w niniejszej *Instrukcji* zastosowanie ma *Instrukcja o przygotowaniu do sakramentu bierzmowania Pierwszego Synodu Diecezji Toruńskiej*.
- b. W kwestii imienia z Bierzmowania i świadka do Bierzmowania mają zastosowanie *Wskazania Konferencji Episkopatu Polski dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu Bierzmowania* (pkt. 16-19)².

---

² *Wskazania Episkopatu*, nr 16: *Dla wyraźniejszego zaznaczenia ścisłego związku bierzmowania z sakramentem chrztu świętego należy zachęcać kandydatów, aby zachowali imię chrzcielne. Zmiana byłaby uzasadniona, gdyby imię chrzcielne nie było związane z patronem chrześcijańskim lub przemawiały za tym określone racje duszpasterskie. W takim przypadku kandydat może wybrać imię świętego, który będzie dla niego wzorem życia chrześcijańskiego. Kryterium wyboru imienia nie powinno być związane z jego atrakcyjnością, ale pięknem życia tego, kogo wybiera się za patrona. Przystępujący do sakramentu bierzmowania pozostawiając imię chrzcielne lub przyjmując nowe, powinni zapoznać się z życiorysem swojego patrona, uświadamiając sobie przymioty, które chcieliby naśladować w życiu.*

17. *W celu wyraźnego zaznaczenia jedności sakramentów chrztu i bierzmowania świadkami bierzmowania powinni być rodzice chrzestni, o ile w dalszym ciągu są wierzącymi i praktykującymi katolikami (KKK 1309).*

II. PROGRAM FORMACJI.

- 1) Kandydat na początku przygotowań do przyjęcia sakramentu Bierzmowania otrzymuje pełną informację o ich przebiegu.
- 2) ROK FORMACJI PRZED BIERZMOWANIEM obejmuje co najmniej 15-20 spotkań, na które mogą składać się:
  - a. LITURGIE I NABOŻEŃSTWA:
    - *Nabożeństwo wprowadzenia w okres przygotowań kandydatów do Bierzmowania.* Nabożeństwo ma charakter uroczystego rozpoczęcia okresu przygotowań do przyjęcia sakramentu Bierzmowania. Nabożeństwo ma formę Liturgii Słowa połączoną z adoracją Najświętszego Sakramentu. Uczestniczą w nim kandydaci wraz z rodzicami. Po homilii następuje wystawienie Najświętszego Sakramentu, prowadzona jest modlitwa o otwarcie na Ducha Świętego, następuje złożenie przez kandydatów deklaracji pisemnych o pragnieniu rozpoczęcia przygotowań do przyjęcia sakramentu Bierzmowania i modlitwa rodziców/opiekunów za dzieci.
    - *Liturgia pokutna.*
    - *Nabożeństwo: Adoracja Krzyża.*
    - *Nabożeństwo z obrzędem duchowego wyboru Patrona i imienia lub Nabożeństwo z obrzędem duchowego odnowienia więzi z Patronem³.*
    - *Czuwanie w Wigilię Zesłania Ducha Świętego.*
    - *Liturgia Słowa.*
  - b. SPOTKANIA W GRUPACH FORMACYJNYCH – co najmniej 10 spotkań prowadzonych przez duszpasterza i/lub animatorów świeckich.
  - c. FORMY POGŁĘBIAJĄCE:
    - *Rekolekcje kerygmaticzne i/lub ewangelizacyjny dzień skupienia.*
    - *Obchody Niedzieli Palmowej w Diecezji.*
  - d. PRZYGOTOWANIE PRZESTRZENI DLA KANDYDATA W KOŚCIELE:

Tam gdzie nie jest to możliwe świadkiem może być osoba, która już przyjęła wszystkie sakramenty inicjacji chrześcijańskiej, ukończyła 16. rok życia oraz jest wierzącym i praktykującym katolikiem.

18. *Można zachować zwyczaj, że świadkiem bierzmowania jest osoba tej samej płci co kandydat. Jeśli świadek bierzmowania nie jest znany proboszczowi powinien przedstawić stosowne zaświadczenie z parafii swojego zamieszkania, stwierdzające brak przeszkód do pełnienia tej funkcji. Świadkami nie mogą być naturalni rodzice bierzmowanego (Por. KPK Kan. 874; 893).*

19. *Zadanie świadka bierzmowania nie ogranicza się do uczestnictwa i wypełnienia roli w liturgii bierzmowania, ale ma on przygotować kandydata do przyjęcia bierzmowania, a po przyjęciu tego sakramentu pomóc bierzmowanemu w wiernym wypełnianiu przyrzeczeń chrzcielnych, zgodnie z natchnieniami Ducha Świętego (por. OB 5). Dlatego kandydaci powinni wybierać świadka na samym początku przygotowania do bierzmowania. Konieczne jest też podjęcie formacji świadków, która odpowiadałaby ich możliwościom oraz lokalnym uwarunkowaniom.*

³*Wskazania Konferencji Episkopatu Polski dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu Bierzmowania akcentują: nr 16. Dla wyraźniejszego zaznaczenia ścisłego związku bierzmowania z sakramentem chrztu świętego należy zachęcać kandydatów, aby zachowali imię chrzcielne. Zmiana byłaby uzasadniona, gdyby imię chrzcielne nie było związane z patronem chrześcijańskim lub przemawiały za tym określone racje duszpasterskie. W takim przypadku kandydat może wybrać imię świętego, który będzie dla niego wzorem życia chrześcijańskiego. Kryterium wyboru imienia nie powinno być związane z jego atrakcyjnością, ale pięknem życia tego, kogo wybiera się za patrona. Przystępujący do sakramentu bierzmowania pozostawiając imię chrzcielne lub przyjmując nowe, powinni zapoznać się z życiorysem swojego patrona, uświadamiając sobie przymioty, które chciałoby naśladować w życiu. Samo Nabożeństwo jest udziałem w tajemnicy Świętych Obcowania. Kandydaci w trakcie Nabożeństwa odkrywają mistyczny wymiar wstawiennictwa Świętych oraz powszechne wezwanie do świętości, które zawiera w sobie indywidualne powołanie do życia Ewangelią Jezusa Chrystusa. W trakcie Nabożeństwa kandydaci podają imię z Bierzmowania, wcześniej wybrane. W Nabożeństwie odmawia się Litanię do Wszystkich Świętych, przywołując ich wstawiennictwa nad kandydatami. Przygotowanie i prowadzenie Nabożeństwa można powierzyć wspólnocie, stowarzyszeniu, czy ruchowi kościelnemu.*

- Zbiórki charytatywne i przekazywanie wsparcia potrzebującym.
  - Światowy Dzień Chorego (np. wizyta wraz z duszpasterzem u chorych w parafii).
  - Uroczystość Wszystkich Świętych (np. porządkowanie zapomnianych grobów).
  - Inne aktywności charytatywne i duszpasterskie (np. udział w *Marszu dla życia* tam, gdzie jest on organizowany).
- 3) W trakcie przygotowania do sakramentu Bierzmowania zaleca się odbycie spotkań z rodzicami/opiekunami prawnymi kandydatów do Bierzmowania⁴. Warto, by spotkania te miały oprócz charakteru informacyjnego, również charakter formacyjny i tematyczny. Proponowane zagadnienia na powyższe spotkania:
- a. Mistagogia sakramentu Bierzmowania. Jak pomóc kandydatom do Bierzmowania w podjęciu drogi ku dojrzałej wierze? Potrzeba świadectwa rodziców. Odpowiedzialność za własną wiarę i przekaz wartości religijnych swoim dzieciom.
  - b. Odpowiedzialność za Kościół i wspólnotę parafialną, konieczność nieustannego nawracania się i przebaczenia w rodzinie, przeżywanie niedzieli i uroczystości religijnych w kościele i rodzinie katolickiej. Przygotowanie rodziny do właściwego przeżycia uroczystości Bierzmowania i podjęcie działań apostolskich przez jej członków⁵.
  - c. Można podjąć również inną tematykę, według potrzeb duszpasterskich.
- 4) Ostatnim etapem jest czas bezpośrednio poprzedzający udzielenie kandydatom sakramentu Bierzmowania. Okres ten przeznaczony jest na organizację prób, omówienie symboli i przebiegu celebracji, aby przed kandydatami do Bierzmowania odsłonić piękno liturgii. Należy go zaplanować tak, by nie zaburzyć procesu formacyjnego przed przyjęciem tego sakramentu.
- 5) WSKAZANIA DODATKOWE.
- a. Kolejność nabożeństw i spotkań planuje duszpasterz odpowiedzialny za przygotowanie do przyjęcia sakramentu Bierzmowania w parafii, uwzględniając okresy roku liturgicznego, a szczególnie: Adwent i Wielki Post.
  - b. Duszpasterz, o którym mowa powyżej może zaproponować w programie formacji także inne formy i charakter oraz częstotliwość spotkań.
  - c. Do prowadzenia nabożeństw można zaprosić także wspólnoty, stowarzyszenia i ruchy kościelne, także spoza parafii.

III. FORMACJA PO BIERZMOWANIU.

- 1) Po przyjęciu sakramentu Bierzmowania warto rozważyć możliwość wspólnego świętowania wraz z młodzieżą tego ważnego dla nich wydarzenia.
- 2) Ok. miesiąca po przyjęciu sakramentu Bierzmowania można zorganizować nabożeństwo/ liturgię dziękczynną za otrzymany sakrament lub wspólną pielgrzymkę do sanktuarium diecezjalnego lub lokalnego.

---

⁴Wskazania Episkopatu, nr 26: *Spotkania z rodzicami powinny być organizowane po każdym z etapów formacji kandydatów i powinny podejmować następujące zagadnienia:*

- odpowiedzialność za własną wiarę i przekaz wartości religijnych swoim dzieciom,
- odpowiedzialność za Kościół i wspólnotę parafialną,
- konieczność nieustannego nawracania się i przebaczenia w rodzinie,
- przeżywanie niedzieli i uroczystości religijnych w kościele i rodzinie katolickiej,
- przygotowanie rodziny do właściwego przeżycia uroczystości bierzmowania i podjęcie działań apostolskich przez jej członków.

⁵ Tematyka zaczerpnięta ze *Wskazań Episkopatu*, nr 26.

- 3) Sakrament Bierzmowania jest sakramentem inicjacji chrześcijańskiej. Wymaga to, by przyjęcie tego sakramentu nie kończyło formacji duchowej bierzmowanych, ale otworzyło przed nimi przestrzeń zaangażowania w życie Kościoła i wspólnoty parafialnej. Konieczne jest, by duszpasterze złożyli bierzmowanym konkretne propozycje aktywności kościelnej i dalszej formacji duchowej. Proponuje się, by po Bierzmowaniu zrealizować dodatkowy blok formacyjny. Przygotowanie do sakramentu Bierzmowania i jego przyjęcie przez młodzież, jawi się jako szansa, by wykorzystując młodzieńczy zapał, stworzyć jej sprzyjające warunki do dalszego rozwoju duchowego i zaangażowania w życie parafii. Dlatego z chwilą przyjęcia sakramentu Bierzmowania nie może zakończyć się duszpasterskie oddziaływanie na ludzi młodych.
- 4) Cenne jest zaproponowanie młodzieży uczestnictwa w ruchach i wspólnotach młodzieżowych na terenie parafii (np. KSM, Oaza młodzieżowa, Schola parafialna, Liturgiczna Służba Ołtarza, Szkolne Koło Caritas lub inne), a jeżeli takich nie ma w parafii, warto rozważyć ich powołanie do istnienia.